

Městský úřad Český Brod

Odbor stavební a územního plánování – památková péče
náměstí Husovo 70 | 282 01 | Český Brod

Spis. zn. S-MUCB 57188/2018/OSÚP-Kad
Č. j. MUCB 75456/2018
Vyřizuje: Žaneta Kadlecová
Telefon: 313 036 101
Český Brod, dne 23. 11. 2018

Vyj. NPÚ č.j. MUCB 67013/2018

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Český Brod, odbor stavební a územního plánování - památková péče, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“), obdržel dne 5. 9. 2018 žádost od žadatele, kterým je

**Obec Tuklaty, IČO 00235822, Na Valech č. p. 19, Tuklaty, 250 82 Úvaly,
kterou zastupuje: Peter Kytlica, nar. 1. 8. 1954, Roháčova č. p. 1637, 250 82 Úvaly,**

o vydání závazného stanoviska § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči ve věci:

oprava stávající vstupní brány do areálu nádvoří bývalé fary - nemovité kulturní památky, rejstříkové číslo 37666/2-868, dle projektové dokumentace z 9/2018 od autorizovaného inženýra pro pozemní stavby Ing. Petera Kytlici, ČKAIT: 0000620, IČO: 45737959, na pozemku parc. č. 3/1 a 3/2 v katastrálním území Tuklaty.

Po písemném vyjádření NPÚ (Národní památkový ústav, územně odborné pracoviště středních Čech, IČO 75032333, Sabinova 373/5, 130 11 Praha 3) ze dne 18.10.2018 pod č.j. MUCB 67013/2018 vydává orgán státní památkové péče dle ustanovení § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ustanovení § 149 odst. 1 a § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů toto

závazné stanovisko

§ 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči:

Práce: oprava stávající vstupní brány do areálu nádvoří bývalé fary - nemovité kulturní památky, rejstříkové číslo 37666/2-868, dle projektové dokumentace z 9/2018 od autorizovaného inženýra pro pozemní stavby Ing. Petera Kytlici, ČKAIT: 0000620, IČO: 45737959, na pozemku parc. č. 3/1 a 3/2 v katastrálním území Tuklaty.

jsou přípustné za splnění následujících podmínek:

Podmínky:

1. Souhrnné závazné stanovisko Městského úřadu Český Brod, čj. 8260/2008/STAV/Št ze dne 30. 4. 2008 zůstává v platnosti včetně podmínek realizace.
2. Před zahájením prací bude vypracován dílčí návrh odborné opravy uplatňujících se kamenických prvků, jako jsou vysazené sokly (nákolníky) a kubické hlavice s jednoduchými rytými zrcadly, který bude následně odsouhlasen zástupci památkové péče.

3. Vlastní práce na opravě architektonickém tvarosloví uliční strany brány mohou provádět pouze zkušení štukatěři, kteří sejmou původní (nezkomolené) profilace hlavní římsy a hlavic pilastrů a dle nich vyhotoví příslušné šablony, odsouhlasené zástupci památkové péče.
4. Finální barevný odstín fasádního nátěru severní brány bude zcela korelovat s barevným řešením fasád fary. Konkrétní odstíny budou vybrány a odsouhlaseny zástupci památkové péče na základě vzorků nanesených na opravenou omítku brány.
5. Zástupci památkové péče rozhodnou na základě cíleného průzkumu z lešení o výběru ochranném nátěru stávajícího dřevěného překladu.

Odůvodnění:

Na pozemek st. p. 3/1 v katastrálním území Tuklaty se nachází nemovitá kulturní památka fara, což je nemovitá kulturní památka chráněná státem ve smyslu zákona o státní památkové péči, která je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 37666 / 2-868 a prohlášena před rokem 1988. Proto je nutné k jakýmkoliv stavebním změnám či úpravám si předem, ve smyslu zákona o státní památkové péči vyžádat závazné stanovisko příslušného orgánu státní památkové péče.

Dvoupodlažní budova fary na členitém půdorysu tvoří spolu s kostelem sv. Jana Křtitele výraznou dominantu obce, dotčená severní vjezdová brána je umístěna mezi SZ nárožím fary a ohradní zdi kostela. Je vyzděna z plných cihel, vjezdový otvor se stlačeným obloukem (z líce) je po stranách lemován krajovými polopilíři. Ty jsou konstrukčně zpevněny armovacími pískovcovými bloky a architektonicky jsou definovány vysazenými sokly i s funkcí nákolníků a kubickými hlavicemi při patě stlačeného oblouku s jednoduchými rytými zrcadly. Polopilíře pak tvarově pokračují jako pilastry s fabionovou hlavicí, na kterou nasedá křivková hlavní římsa ve tvaru dvojitého fabionu. Hlavní římsa a koruna se nad vjezdem segmentově zdvíhají a vytvářejí tak výrazné čelo, koruna je pokryta prejzovou krytinou. Z dvorní strany je vjezdový otvor zakončen rovným trámovým překladem, v jeho horních koutech jsou dva válcové otvory po mechanismu zaniklých točnicových vrat. Stávající dvoudílná kovová brána pochází z 90. let 20. století a tvarově jde o nepřilíš zdařilou aluzi na klasicistní tvarosloví, jako materiál byly použity prefabrikované prvky spojené svařováním.

Na celkovou obnovu fary v Tuklatech bylo vydáno stavební povolení a původní projektovou dokumentaci „Spolkový dům: Obecní společensko-kulturní centrum“ vypracoval projekční ateliér AR-ARCHITEKTI, ing. arch. Slepíčková, ing. arch. Fořtová, 4/2008. Tato dokumentace byla z hlediska památkové péče schválena závazným stanoviskem Městského úřadu Český Brod, čj. 8260/2008/STAV/Št ze dne 30. 4. 2008.

Nyní předložená dokumentace se na souhrnnou PD z roku 2008 odkazuje a dílčím způsobem řeší opravu severní brány. Zároveň se odkazuje na 'Restaurátorský sondážní průzkum barevnosti fasád fary v Tuklatech', který vyhotovili MgA. Martin Kulhánek, MgA. Michal Vedral, RNDr. Zdeněk Štaffen, ing. Petr Kuneš Ph.D., 3/2018.

Obsahem předložené dokumentace je:

- očištění řešené části fasády stlačeným vzduchem a odstranění zcela uvolněných nesoudržných kamenů zdiva, jde zejména o kamenné prvky v pilíři lemující vstupní otvor.
- proškrábnutí a pročištění trhlin ve zdivu, vyklínování trhlin klíny z tvrdého dřeva (např. akát) po cca 30 cm a jejich přespárování vápennou maltou dle požadavku památkářů.
- vyklínování a doplnění chybějících částí obvodového zdiva a provázání trhlin v ploše a nárožích jižní stěny.
- proinjektování trhlin a zdiva v okolí trhlin.
- z vnitřní strany vstupního portálu zůstane zachován dřevěný překlad jako pozůstatek původního mechanického upevnění (nedochovaných) vrat.
- omítaná část fasády bude provedena omítkou, která by zajistila prodyšnost, tímto materiálem je vhodné provést i vyspárování neomítaného zdiva.

- staveništní malta bude připravována z písku a vápenné kaše přímo na staveništi, což umožňuje dosáhnout potřebné hrubosti kameniva.
- omítkové doplňky a opravy omítek a štuků by měly být realizovány z místního písku a bílého vzdušného vápna, nikoliv z prefabrikovaných směsí.
- jako pojivo je třeba použít odleželou vápennou kaši, obvykle připravenou rozmícháním suchého vápenného hydrátu v přebytku vody, minimální doba odležení kaše je 1 týden, ideálně 2 týdny.
- vhodné kamenivo je kopaný křemičitý písek (tj. písek s obsahem hlinité složky), hrubost písku se volí s ohledem na sílu prováděných omítek, při síle omítky větší než 2 cm je třeba pracovat s širokou distribucí dosahující hrubosti kolem 1 cm (hrubost kameniva je třeba ovšem volit také s ohledem na sílu omítky v místech, kde bude nejtenčí, při velkém rozsahu síly omítky případně pracovat s dvěma omítkami různé hrubosti).
- obvyklá receptura vápenné malty je 3 obj. díly písku : 1 obj. dílu odleželé kaše, poměr se upraví podle vlastností konkrétního písku a kaše tak, aby vznikla malta s vhodnou zpracovatelností, chování ve vrstvě je vhodné vyzkoušet na nahozeném vzorku, hodnotí se zejména vznik technologických (smršťovacích) trhlin.
- zlepšení výsledných mechanických vlastností vápenné malty lze dosáhnout malým přírůstkem latentně hydraulické přísady s pomalým vývojem pevnosti (např. metakaolin apod., vhodné množství kolem cca 1/10 až 1/5 objemu kaše), přírůstek portlandského cementu je vzhledem k jeho rychlé hydrataci nevhodný.
- tradiční způsob míchání malty probíhal ručně hráběmi či motykou bez přírůstku záměsové vody (vápenná kaše má tixotropní vlastnosti a roztíráním ztekucuje), moderní alternativu představují míchačky s vertikálním bubnem, šnekové nebo vřetenové pomaloběžné míchače apod. V případě použití spádové míchačky je vhodné připravit nejprve řidší maltu s přebytkem kaše a po ztekucení kaše mícháním doplnit zbytek písku, přičemž je třeba striktně minimalizovat přírůstek vody, hlídat poměr kaše a písku i dostatečnou dobu míchání (ke ztekucení malty dochází až při intenzivním namáhání směsi).
- síla nanášecí vrstvy 20-25 mm. Vzhledem k požadovaným úpravám modelace fasády, je nutné použití šablon pro nárožní rámové zesílení a vytvarování profilace podstřešní římsy.
- mechanické zpracování nahozené omítky je možné po jejím zavadnutí s využitím zednické lžíce, fartače případně menších štukatérských špachtlí.
- čerstvou omítku je vhodné po zaschnutí udržovat ve vlhkém nikoli však mokřem stavu.
- vhodný finální nátěr omítek je na vápenné bázi s minimálním obsahem organické složky. Konkrétní postup musí být předepsán dodavatelem nátěru.

Obecně je doporučeno:

- pro obnovu omítek se doporučuje použití staveništní vápenné malty s odpovídající hrubostí kameniva a jako pohledovou úpravu fasády tónovaný vápenný nátěr.
- doporučuje se vzorové provedení malého úseku fasády, který je po schválení ponechán jako reference způsobu provádění plastických prvků, zejména ve smyslu rozvolnění ploch a linií, přesnosti profilace, finálního zpracování povrchu omítky apod.
- barevné řešení je třeba vyvzorkovat na dostatečně velké ploše (ideálně 1x1 m), protože výsledný barevný dojem ovlivňuje řada faktorů.
- schválené vzorky ponechat po celou dobu realizace jako pro stavbu závaznou referenci
- z technologického hlediska je nejvhodnějším omítání provést na jaře, kdy lze využít vhodných klimatických podmínek před horkým a suchým letním obdobím, nahozené omítky tak mají dostatečný čas zrát před první zimou.
- konstrukce a tvar finálního řešení vjezdové brány bude řešen v součinnosti s NPÚ.

Dle Restaurátorského průzkumu je u fasádního nátěru doporučeno:

- pracovat s monochromním tónem blízkým hnědožlutému okru, finální barevnost vybrat ze čtyř dostatečně velkých zkušebních polí z odstínů v rozmezí S 0530-Y20R až S 3030-Y20R (odstíny v systému NCS).

-navrhujeme pracovat s materiály na bázi bílého vzdušného vápna (bílé podkladové líčko, na které je aplikována probarvená vrstva), za dodržení všech technologických postupů kladených na vápenný nátěr.

Vzhledem ke skutečnosti, že Městský úřad Český Brod, odbor stavební a územního plánování - památková péče, jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, bylo upuštěno od ústního jednání spojeného s místním šetřením.

K zamýšleným pracem se písemně vyjádřil dne 18. 10. 2018 zástupce NPÚ (Národní památkový ústav, územně odborné pracoviště středních Čech, IČO 75032333, Sabinova č. p. 373/5, 130 11 Praha 3) svým odborným vyjádřením, které bylo zaevidováno pod č. j. MUCB 67013/2018. V tomto odborném vyjádření uvedl podmínky, za kterých je záměr z hlediska památkové péče přijatelný.

Poté, co bylo doručeno správnímu orgánu odborné vyjádření NPÚ, byla účastníkům řízení, v souladu s ust. § 36 odst. 3 správního řádu oznámena možnost vyjádřit se k podkladům závazného stanoviska, kde mohou uplatnit své připomínky do 15dnů od doručení tohoto oznámení. Účastníci řízení tuto možnost nevyužili. Správní orgán se v této dané problematice plně ztotožnil s odborným vyjádřením NPÚ i s jejich podmínkami a rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto závazného stanoviska.

Podmínky byly vyhodnoceny jako důvodné a žádoucí pro ochranu kulturní památky. Provedením prací za uvedených podmínek se nepředpokládá negativní dopad na kulturní hodnotu nemovité kulturní památky, rejstříkové číslo 37666 / 2-868.

Fara čp. 19 v Tuklatech je od roku 1958 jmenovitě chráněnou kulturní památkou rč. 37666/2-868 ÚSKP. Jde o hodnotný historický objekt, založený na místě starší fary, z textu A. Podlahy, Posvátná místa království českého, vikariát českobrodský, 1907, se dozvídáme, že „r. 1729 vystavěl novou pěknou farní budovu dílem ze jmění kostelního, dílem z příspěvků vévodkyně Savojské a dílem i z vlastních svých peněz“ farář Václav Pečený. Archivní rešerší, vypracovanou v roce 2016, bylo potvrzeno, že jde o novostavbu z roku 1730 na místě středověké fary, „poněvadž tuklatská fara byla již tak sešlá a bylo nebezpečné v ní pobývat, byla proto zbořena z vůle a s vědomím Jeho knížecí Milosti a vysoce velebné pražské konzistoře. Na jejím místě byla zcela nově vystavěna fara, na kterou se vynaložil následný náklad, a to vše s vědomím Jeho milosti pana faráře.“ Stavbu prováděl zednický mistr Matěj Schlachtner, podílel se na ní tesařský mistr Josef Hintregz z Úval, zámečníci Fridrich Biegler z Kostelce a Josef Stremapr ze Škvorce, truhlář Jan Sobotka ze Škvorce, sklenář Lorenc Kapruska(o) z Kostelce a kameník Dominik Bendl z Tismic. Autora návrhu se zatím nezdařilo identifikovat, není k dispozici ani původní plánová dokumentace. Stále proto zůstává záhadou, proč má fara tak náročnou architektonickou formu s centrální částí a s věncem křídel, které lze spatřit jen u velkých reprezentativních panských sídel té doby, jako například na zámku v Liblicích, Chlumci nad Cidlinou /Karlova Koruna/ či ve Veltrusích, kde figurují i jména velkých architektů, zejména F.M.Kaňky.

Ačkoliv výstavba severní brány není v archivní rešerši explicitně zmíněna, dle kontextu, jejího tvarosloví a logiky provozu předpokládáme, že na stavbu fary bezprostředně navazovala a tedy patrně podoba a barevnost jejich fasád byla s fasádami fary jednotná, respektive byla sjednocena při další větší opravě. Tuto analogii nemůžeme doložit exaktně, protože severní brána nebyla restaurátorskému průzkumu podrobena. Výše zmíněný restaurátorský průzkum byl vyhotoven pro podrobné poznání stratigrafie fasádních omítek a nátěrů fary na podkladě jejího stavebního vývoje a výše uvedené doporučení dle Restaurátorského průzkumu je proto možné vztáhnout i na severní bránu.

Zcela zkonkretizován bude odstín fasádního nátěru a rozbarvení průčelí brány až po postavení lešení a hloubkovém průzkumu nejlépe i fasády samotné fary.

V rámci nyní uplatněných požadavků zdůrazňujeme, že závazné stanovisko z 30. 4. 2008 zůstává včetně původních podmínek v platnosti, neboť v nich jde o základní metodické, materiálové a technologické principy přístupu k opravě historických objektů, jejich jednotlivých částí a prvků dle jejich charakteru, v co nejšetrnějším provedení. Tedy ačkoliv je v předložené dokumentaci navržený postup prací poměrně podrobný, památkové principy jsou z větší části respektovány, návrh přece jen obsahuje i postupy, které patří k razantnějším jako

například očištění omítek stlačeným vzduchem, které nepovažujeme za vhodné a vůči malému rozsahu ploch obou průčelí brány ani za účelné. Předložený návrh dále neobsahuje způsob kamenické opravy uplatňujících se kamenických prvků, a proto je nutné ho dopracovat. Vlastní práce na opravě architektonickém tvarosloví uliční strany brány mohou provádět pouze zkušení štukatéři, kteří sejmou původní /nezkomolené/ profilace hlavní římsy a hlavic pilastrů a dle nich vyhotoví příslušné šablony, odsouhlasené zástupci památkové péče. Zástupci památkové péče dále rozhodnou na základě cíleného průzkumu z lešení o výběru ochranného nátěru stávajícího dřevěného překladu, který mohl být jak na bázi olejů /např. lněná fermež/, tak mohlo jít o prosté přelíčení fasádním nátěrem.

Poznámka: Ve výkresové dokumentaci uličního průčelí brány je navrženo označení čísla popisného, které vychází z konzultace se zástupci památkové péče. Forma zápisu No:19 je kombinací historických příkladů (první vlna číselné evidence nemovitostí proběhla v letech 1770-71), ve fontu humanistické kurzívy, která vychází z kurzívy 18. století. Označení se předpokládá malované od ruky nebo přes šablonu, barevnost nebyla určena, nicméně dosti často se vyskytuje vyvedení v červené (referenčně Sráž Alizarinova či Kraplak tmavý).

Práce oprava stávající vstupní brány do areálu nádvoří bývalé fary - nemovité kulturní památky, rejstříkové číslo 37666/2-868, dle projektové dokumentace z 9/2018 od autorizovaného inženýra pro pozemní stavby Ing. Petera Kytlici, ČKAIT: 0000620, IČO: 45737959 na pozemku parc. č. 3/1 a 3/2 v katastrálním území Tuklaty, Tuklaty č. p. 19, nejsou v rozporu se zájmy státní památkové péče pokud budou splněny podmínky stanovené v tomto rozhodnutí.

Veškeré změny a další doplňky oproti předloženému záměru je nutno předem odsouhlasit s orgány státní památkové péče ve smyslu zákona o státní památkové péči.

Městský úřad Český Brod, odbor stavební a územního plánování - památková péče, vycházel při svém rozhodování ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy a nařízeními.

Poučení:

Toto závazné stanovisko není samostatným rozhodnutím ve správním řízení, nýbrž je úkonem učiněným dotčeným orgánem pro řízení vedené stavebním úřadem. Jeho obsah lze napadnout pouze v rámci odvolání podanému proti rozhodnutí ve věci samé.

Otisk úředního razítka

Ing. Radana Marešová v. r.

vedoucí odboru - odbor stavební a územního plánování,

oprávněná úřední osoba

Za správnost vyhotovení Adam Turecký

Obdrží:

Obec Tuklaty, IDDS: nszbnj8

Peter Kytlica, P.O. BOX 8, 250 82 Úvaly

Národní památkový ústav, územně odborné pracoviště středních Čech, IDDS: 2cy8h6t